

מוסף

הרפת הקטנה

ביטאון התאחדות מגדלי בקר בישראל ■ חוברת 357 ■ אפריל 2012

הרפת הקטנה בישראל

יוסי מלול - משק הבקר והחלב
hmb-malul@icba.org.il

ימים אלה של מאבק כואב על עתידו של ענף החלב והרפת הישראלית, הם ימים שמעלים לשיח הציבורי את הראשונים שישלמו מחיר כבד על כל החלטה. פשרה שתהיה בין הצדדים תהיה כואבת לכולם, אך היא עלולה להיות קטלנית למקטע אחד עיקרי - הרפת הקטנה

מהי הרפת הקטנה?

מושג לגמרי לא ברור ולא ניתן לזיהוי אחיד. מאחורי "הרפת הקטנה" יש מאות משפחות במאפיינים שונים, שמוצאים פרנסה (ואולי לא) בעבודת רפת בכל חלקי הארץ. כל אחת מהן היא עולם ומלואו.

הנתון היחידי ששותף לכולם הוא גודל המכסה - עד 500 אלף ליטר. בכל שאר המאפיינים השונות עצומה ואי אפשר לדבר במונחים כוללים. לפיכך, יש להתייחס למה שנכתב במאמר זה בהכללה רבה ולא בהכרח ליצרן מסוים.

יצאנו לבדוק מי הם הרפתנים הקטנים, נפגשנו עם חלקים מהם ברחבי הארץ. כיצד הם מנהלים ומקיימים את הרפת, האם מצליחים להתפרנס מעבודה ברפת, מי ימשיך את הרפת בעתיד? למה אתם לא פורשים ופודים מעל למיליון שקל לכל משפחה ונחים מהעבודה הקשה? מדוע אתם לא מקיימים שותפות עם השכנים שנמצאים באותה דילמה? ועוד שאלות שפורצות מאליהן.

ביקשנו מאנשי ספר העדר להכין לנו טבלה השוואתית של כלל הרפתות בישראל על פי גודל המכסה שלהן

מכון חליבה כשמונה צנצנות באמצע - נפוץ בקרב הרפתנים הקטנים

הטבלה נותנת תמונה בהירה מאוד על מצבן של הרפתות הקטנות - מעבר לעובדה שמכסתן קטנה יחסית והעדר צנוע בהתאם, גם הביצועים המקצועיים נמוכים יותר ומשתקפים בתנובת החלב לפרה ובשיעור ההתעברות שלה, בהשוואה לרפתות גדולות יותר. רק מחצית מהרפתות הקטנות נמצאות בספר העדר ומבצעות ביקורת חלב חודשית - 25% מהרפתות שאכן במערכת, אינן מנוהלות בתכנת נעה.

טבלה 1. סך הרפתות בישראל 2011, לפי גודל מכסה ומרכיבים מקצועיים שונים

התעברות אחוז	חלב לנחלת	פרות בעדר	מהן ממוחשבות אחוז	אחוז בספר העדר	רפתות בספר העדר	מכסה ממוצעת	מספר משקים	גודל מכסה באלפים
28.0	33.2	47	75	51	155	415	302	מתחת ל-500
28.3	34.4	70	88	80	293	683	367	1,000-500
28.8	35.0	143	100	81	96	1,382	118	2,000-1,000
30.9	37.5	313	100	98	126	3,335	130	5,000-2,000
29.5	37.6	683	100	100	43	7,698	43	מעל 5,000
					715		960	סך הכול

נג סולרי להגדלת מקורות הפרנסה

מיקום הרפתות הקטנות

הן נמצאות בכל חלקי הארץ, ביישובים הגדולים והקטנים. חלקם הגדול ב"התיישבות החדשה" - המושבים שעלו על הקרקע בשנות החמישים וקיבלו מעט פרות בנחלה וגדלו בהדרגה. בהתיישבות הוותיקה נעשתה, בשנות התשעים, חלוקה אחידה של מכסת החלב של האגודה, באופן שווה לכל היצרנים במושב ובתהליך גם העבירו מכסות מהיצרנים הגדולים לקטנים.

יש מושבים שהרוב המכריע של היצרנים הם קטנים (מושב פרזון בחבל תענך כמשל, ראו מאמר בהמשך המוסף).

מעבר לעובדה שמכסתן קטנה יחסית והעדר צנוע בהתאם, גם הביצועים המקצועיים נמוכים יותר ומשתקפים בתנובת החלב לפרה ובשיעור ההתעברות שלה, בהשוואה לרפתות גדולות יותר. רק מחצית מהרפתות הקטנות נמצאות בספר העדר

הרפתנים הקטנים

בדרך כלל דור שני או שלישי להורים רפתנים. לעתים ההורים המבוגרים עדיין ברפת ובנחלה והרפת אמורה לפרנס שתי משפחות. הבן הממשיך מנהל את הרפת ויש מצבים שהאב לא נותן מספיק "חבל" וזה יוצר מתחים לא פשוטים וכאשר הרפת קטנה זה מתעצם מאוד.

הרפתן גדל לתוך הרפת וממשיך לעשות את מה שהוריו השאירו לו ולעתים לא הספיק לרכוש השכלה ומקצוע אחר והרפת היא כל חייו. חלק מהרפתנים מבוגרים שכל חייהם ברפת ורוצים לשמר את הקיים ופחות לצמוח. הם לא בנויים להדרכה ולימי עיון ויש להם קושי לעמוד בקצב המקצועי והכלכלי האינטנסיבי של הענף.

יש מקרים רבים שנדרשת הדרכה וליווי של עובדים סוציאליים ואף פסיכולוגיים, כדי לפתור בעיות בתחום האישי והמשפחתי ולא במקצוע כלל.

המורכבות של משפחה רב-דורית גדולה מאוד ונחוצה עזרה מקצועית

טבלה 2. התפלגות רפתות במגזר המשפחתי על פי גודל מכסה, שנתון מועצת החלב 2010

מכסה במיליונים	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2001
עד 0.4	165	212	243	274	300	291	457
0.6-0.4	283	258	263	281	290	303	356
0.8-0.6	139	138	131	131	125	124	103
1.0-0.8	66	69	78	55	52	57	53
1.2-1.0	39	35	31	33	29	31	33
1.4-1.2	32	31	27	23	21	21	8
מעל 1.4 מיליון	49	44	38	33	27	28	15
סך הכול	773	787	811	830	844	855	1,025

טבלה 3. התפלגות רפתות במגזר המשפחתי על פי מספר יצרנים לרפת - 2010, שנתון מועצת החלב

סוג	יצרן אחד	שניים	שלושה	ארבעה	חמישה ויותר	סך הכול	מספר יישובים
מספר רפתות	581	136	46	4	6	773	117
המספר ב-2004	703	130	39	4	4	880	
מספר יצרנים	581	272	138	16	44	1,051	
המספר ב-2004	703	260	117	16	4	1,096	

שיעור היצרנים בשותפות היה - 37% ב-2004 ועלה ל-45% ב-2010.

המגמות ברפת, לאורך השנים, מאוד ברורות ודומות למה שמקובל גם בעולם הרחב:

1. המספר הכולל של יצרני החלב במגזר המשפחתי מצטמצם בעקיבות.
2. מספר הרפתות הקטנות ירד בצורה דרמטית על פני השנים - חלק ניכר מהם פרשו מהענף ברפורמה וחלק נכנסו לשותפויות מעניינות.
3. קיימת עלייה בשיעור השותפויות במגזר.
4. מכסת החלב והייצור השנתי גדלים בהדרגה ברפת הבודדת.

יש גם שדרגו למכון מודרני וממוחשב

הגידול בו.

מעבר לסככות יש ששדרגו את מכוני החליבה ויש, והם להפתעת לא מעטים, שנשארו במכוני הצנצנות הישן וכל מדידת החלב היא בעין ואף מסבה קורת רוח רבה לרפתן - לראות את הצנצנת מתמלאת בחלב לבן. יש שבנו את המבנים לבד עם חומרים חדשים או ממוחזרים ויש שלקחו קבלן חיצוני לעניין.

יש שבנו חדש לגמרי ויש עשו טלאי של גג על סככה והרחבות מעניינות. כל המודלים קיימים ברפת והכול על פי היצירתיות והיכולת של הרפתן ובני משפחתו.

ידע מקצועי

גם בתחום הזה השונות גדולה מאוד. הגופים שנמצאים צמוד לרפתנים הם מרכזי המזון והמחלבות. 80% מזמנם של המדריכים בגופים אלה מוקדש ל-20% מכלל הרפתות. יצאתי לשטח עם מרכז מזון (יצב) ואנשי קשרי יצרנים (של מחלבת טרה) והם עושים עבודה חיונית מאוד לרפתנים ולענף.

במעטפת יש גם מדריכים ממוסדות שונים של הענף. חלק מהרפתנים מוכנים לקבל הדרכה וייעוץ ורבים לא רוצים או לא מסוגלים לקבל הדרכה כזו מסיבות מגוונות.

50% מהקטנים אינם עושים ביקורת חלב כלל והם סומכים על האינטואיציה שלהם. חלקם מצליחים ורבים מהם מפספסים בגדול את העדר ואת היקף הייצור וכך נקלעים לאי ביצוע במכסה.

הזרעה מלאכותית - רובם עובדים בשיאון אך יש גם רפתנים שמחזיקים פר מרביע בסככת הפרות שעושה את העבודה ויש גם שהפר משלים באופן פרטני את מה שמזריעי שיאון והעונה לא מצליחים.

ההזנה ברובה הגדול מגיעה ממרכז מזון חיצוני וזה עולה הרבה כסף. אנשי הממ"ז נמצאים עם היד על הדופק כדי שהרפתן לא ייכנס לחובות בלתי אפשריים. מרכז המזון נמצא במרכז הטענות של הרפתנים, לא חשוב מה יעשה, כמעט תמיד הוא אשם במצב... יש גם שמאביסים לבד קונים חליפה במכוני התערובת ומשלימים עם מספוא מקומי.

וטרינריה - רובם עובדים עם רופאי החקלאית אך שיעורם בקרב הרופאים הפרטיים גדול למדי.

חלב ואיכות - רבים עם תנובה נמוכה ואיכות חלב שדורשת שיפור וכאן נכנסים אנשי המחלבות ומדריכי מאל"ה.

הדרכה פרטנית של שה"מ - הצטמצמה מאוד בעקבות השינויים במחלקה והם מזמינים בעיקר לימי עיון ולקורסים.

מקורות הפרנסה

ככלל, יצרנים טובים ומקצועיים מצליחים למצוא פרנסה הוגנת ברפת. לא מעט רפתנים סיפרו שעל אף המכסה הקטנה הם מצליחים לגדל משפחה, להרחיב את הבית ואף לדאוג לעתידם של הילדים. הם עובדים ברפת, מתמקצעים, משיאים תוצאות, מחשבים כל הוצאה, עושים עבודות רבות בעבודה עצמית ומצליחים לשרוד.

רפתנים רבים משלימים הכנסה בעבודות נוספות מחוץ לרפת או בשלוחות משלימות ברפת, בעיקר פיטום, גדולי שדה ומטעים. השנה הייתה ירידת מחירים בשוק הבשר וזה פגע קשות ביצרנים אלה.

יש מצבים שהאישה יוצאת לעבודה בתחומי החינוך והסיעוד ומקצועות נוספים וכך גדלה הכנסת המשפחה.

שותפות יפה של שישה רפתנים ב"שביל החלב" בייחין

לצלוח את הקונפליקטים שמלווים אותה. הנושא האנושי ברפת מרתק עד מאוד וראוי לעבודה סוציולוגית.

מי עובד ברפת

ברוב המקרים האב או הבן הממשיך עובדים ברפת ומלווים אותה. יש גם הרבה השלמת הכנסה במקומות מגוונים, הרפתן יוצא לעבודת חוץ כשכיר או כעצמאי בתחומים שונים והאישה או העובד הזר מחזיק את השוטף עד שהוא חוזר בערב. בחלק מהרפתות יש גם עזרה של הבנים ברפת, בטיפול ביונקים ואף בחליבה.

יש שהשקיעו את כל הונם, לקחו הלוואת, פדו חסכוניות ונכנסו לחובות כדי לבנות רפת על פי דרישות הסביבה ופוטנציאל לגידול. יש שעשו את המינימום ההכרחי לדרישות הסביבה ונשארו עם תשתיות ירודות שמקשות על הייצור השוטף ובוודאי על הגידול בו

עובדים זרים - יש שעובדים לבד ברפת וחוסכים הוצאה גדולה ויש גם רבים שמעסיקים עובד זר והוא עולה הרבה כסף. העובד הזר עושה את רוב העבודות ברפת ובמידה מסוימת, גם מרחיק את כל בני הבית מעבודת הרפת. לעתים, שני רפתנים מחזיקים עובד זר אחד והוא חיוני במיוחד בסופי שבוע ובערבים.

העסקת עובדים זרים נעשית כדי להעלות את רמת החיים של המשפחה ולאפשר חופשה וגם מנוחה בסופי שבוע ובחגים. קיימים לא מעט מקרים של בעיות בריאות של הרפתן שזקוק לעזרה יומיומית בחלק מהעבודות

תשתיות הרפת

הרפת כולה עברה רפורמה וגם הרפת הקטנה השתלבה בה. השונות בהשקעה גדולה מאוד - יש שהשקיעו את כל הונם, לקחו הלוואת, פדו חסכוניות ונכנסו לחובות כדי לבנות רפת על פי דרישות הסביבה ופוטנציאל לגידול. יש שעשו את המינימום ההכרחי לדרישות הסביבה ונשארו עם תשתיות ירודות שמקשות על הייצור השוטף ובוודאי על

מקרב אוכל יצירתי במושב פרזון בתענכים

החלב? הם נמצאים במצב של "במקום דרוך" ומחכים להתבהרות האופק לפני כניסה להשקעות.

מה יהיה בעתיד? היא שאלה שנשאלת גם בימים רגילים כי אנחנו חיים במדינה שבה דברים משתנים מהיום למחר.. ואם יבטלו את המכסות, ואם יורידו את המחיר, ואם לא יהיה ערך למכסה ואם ואם... חייבים להבטיח יציבות יחסית לתקופה ארוכה כדי שמשקים אלה יוכלו לתכנן וגם לבצע מבלי לפשוט את הרגל.

גידול מכסות

זו השאיפה המרכזית של רוב היצרנים הקטנים. יש להם קושי לא קטן להשקיע בקניית מכסה במכרזה וגם למצוא את מקורות המימון לבניית מבנים והתאמת הרפת לגדילה. עלייה מדורגת ומובטחת במכסת החלב תאפשר להם לקבל החלטות כלכליות במועדים המתאימים ותהיה להם הזדמנות להתאים את הרפת גם לייצור גבוה יותר. לחלקם יש כבר פוטנציאל גדילה כי הם כבר חורגים בייצור ויש להם מבנים גדולים שמאוכלסים באופן חלקי.

פרישה מהענף

אכן רבים מהיצרנים הקטנים פרשו מהענף, בעיקר בתקופת הרפורמה, וכיום יש המשך טפטופי פרישה.

חלקם מקווים לגדול ואף מכשירים בן ממשיך שייקח את הרפת ויפתח אותה.

יש כאלה שלא מתפרנסים כראוי ועל אף זאת לא רוצים לפרוש מהענף

עובד זר נוגס באופן משמעותי מיתרת ההכנסה של הרפתן, אך לעתים אין בררה וצריך להחזיק אותו.

בעיה קריטית מאוד היא הפנסיה של הרפתנים - רבים אינם חוסכים כלל לעתיד וכל הכספים מוצאים על השוטף ולא נשארת יתרה לחיסכון. ככל שהזמן נוקף גדלה החרדה לעתיד והסיכוי להתפרנס גם לעת זקנה. ככלל, רמת החיים של הרפתנים הקטנים היא, באופן טבעי, נמוכה יותר. הם מסתפקים במועט יותר ושוורדים יום ועוד יום. הדבר חמור במיוחד במשפחות שיש בהן מורכבות גדולה כמו בעיות בריאות, מעט מפרנסים, משפחה גדולה, וקשיים מקצועיים.

לא מעט רפתנים סיפרו שעל אף המכסה הקטנה הם מצליחים לגדל משפחה, להרחיב את הבית ואף לדאוג לעתידם של הילדים. הם עובדים ברפת, מתמקצעים, משיאים תוצאות, מחשבים כל הוצאה, עושים עבודות רבות בעבודה עצמית ומצליחים לשרוד

אי הוודאות

אחד הנושאים הבעייתיים ובמיוחד ליצרנים הקטנים. אי השקט הפוליטי והמאבק ברפתנים מביא אותם לחששות גדולים מפני העתיד. כיצד הם יכולים לגייס מימון ולגדול ובהמשך תהיה הורדה במחיר

המשפחה וחלקם בין שכנים. רובן המכריע של השותפויות התקבע ברפורמה. לרפתנים קטנים יש חשדנות גדולה לשותפות על כל מרכיביה, הם מדגישים את השותפויות שהתפרקו וגרמו לכאב לב גדול לכולם ואף פרקו משפחות קרובות.

מבלי להיכנס לסוגיית השותפויות, שהיא מעניינת מאוד כשלעצמה ומצדיקה התייחסות נפרדת, רבים מהנשאלים השיבו שהם כבר השקיעו ברפורמה ו"לא יכולים להשקיע שוב", "ההשקעה בשותפות

- "זה מה שאני יודע לעשות". "מי ייקח אותי לעבודה בגילי", "למה אני אקום בבוקר", "אני אבלה יותר זמן בקופת חולים וכל בעיות הבריאות יצופו ויעלו", "כל הכסף שאקבל יעבור לילדים ואני אשאר ללא פרנסה". כל הסבר נשמע משכנע.

שותפות עם השכן

בענף יש 45% שותפויות, 70% מהשותפויות הן של זוגות, חלקם בתוך

ההמלצה שלי

- קיימת הסכמה רחבה בקרב מקבלי ההחלטות בענף, שיש לפעול באופן נחרץ לקידום הרפת הקטנה כדי להשיג מטרות רבות שעיקרן: ● לשפר את מצבם הכלכלי של הרפתנים החלשים כדי שישרדו בענף לאורך שנים.
- לחזק את הפריפריה שהרפתנים הקטנים מחזיקים בה רפת חלב בשיעור גבוה.
- לשמור, ככל האפשר, על המספר הכולל של היצרנים בענף שמבצעים את "התכלית הראויה" - להילחם על כל רפת בעלת סיכוי לשרוד.
- להקטין את השוונות בענף שכולו מתוכנן ולא יכול לסבול, לאורך זמן, הבדלים גדולים בין חבריו.
- להאיץ את קצב התייעלות מחיר המטרה שהוא העלות הממוצעת לייצור ליטר חלב, ובהמשך להוריד את מחיר החלב לצרכנים.
- לעודד בנים ממשיכים ברפת המשפחתית להישאר בענף.
- לשמור על איזון ראוי בין שני המגזרים בענף.
- לחזק את הסולידריות בענף החלב שמאופיין בעבודה קואופרטיבית בכל חלקיו.

הקשיים של הרפת הקטנה שמשפיעים גם על סוג הפתרון

1. מכסה קטנה שאינה מאפשרת פרנסה בכבוד ראוי.
2. תשתית מוגבלת מאוד של מבנים לבעלי החיים ולשירותים ברפת.
3. מחסור בפרות ובעגלות כדי לבצע עלייה משמעותית בייצור חלב.
4. קושי לגייס הון עצמי לביצוע השקעות במבנים ובעלי חיים לגידול בענף.
5. יכולת מקצועית מחייבת שיפור.
6. כושר ניהול בינוני שזקוק לתגבור.
7. העדר דור המשך ברפת.

הענף צריך לקבל החלטה נחרצת שהוא מתמודד עם נושא הרפת הקטנה (בשני המגזרים) במטרה להעלות אותם בהדרגה לייצור גדול יותר שיבטיח פרנסה הוגנת למשפחה אחת לפחות (רצוי למשפחה וחצי).

1. מכסת המינימום עד לשנת 2016 היא 550 אלף ליטר במגזר המשפחתי ו-3.2 מיליון במגזר השיתופי.
2. בארבע השנים הקרובות ינתנו תוספות מכסה במנות של 30-50 אלף ליטר לשנה, למגזר המשפחתי, למי שיעמוד בקריטריונים להלן: א. הרפתן עומד בייצור לפחות 95% מהמכסה השנתית ב. הוא מבצע ביקורת חלב וחבר בספר העדר.

ג. עומד בדרישות הסביבה מהרפת.

3. הגדלה המכסות תהיה בגדר "התחייבות חוזית", ובעדיפות ראשונה בכל חלוקה, כדי לאפשר ביטחון מרבי לרפתנים שייכנסו להשקעות.

4. הגדלה מקבילה תהיה גם לרפת השיתופית עד להשגת יעד המינימום.

5. תוספת המכסה תבוא מההקצאה של כל מגזר ותינתן בשלב הראשון לרפת ולא ליצרנים שותפים ברפת משותפת..

6. לאחר השלמת החלוקה לרפת בודדת עד 550 אלף שתעמוד בדרישות, יתבצע יישור קו גם ליצרנים ברפתות המשותפות.

7. בתום ביצוע שלב ה-550 יקבע יעד סופי של 700 אלף ליטר באותה מתכונת.

8. סיוע המדינה:

א. 50% מענק, לפחות, והבטחת הלוואה משלימה כדי לבצע את ההשקעות הנחוצות לייצור מכסת חלב של 700 אלף ליטר, כולל שדרוג מכון החליבה.

ב. סיוע דומה גם לרפתנים שמצטרפים לשותפות.

ג. מענק משלים ליצרנים, מתחת ל-500 אלף ליטר, שירצו לפרוש מהענף.

9. באחריות מועצת החלב, יוקם גוף הדרכה ייעודי לרפת הקטנה, שלושה מדריכים לפחות, שייתן הדרכה שוטפת וייחודית בתחומים המקצועיים, הכלכליים והניהוליים ברפת.

10. רפתנים קטנים שיירצו בכך יקבלו רפת מאמצת, במסגרת פרויקט סולידריות - "רפת מאמצת רפת".

11. תוקם במועצת החלב ועדת ליווי לפרויקט שתעקוב מקרוב אחר ההתפתחות בכל רפת ובמהלך הרבעון הראשון בכל שנה יתקיים דיון מיוחד בתוצאות ובהמשך הפעולה.

בתוך שנים אחדות ישתפר מאוד מצבם של הרפתנים הקטנים וחלק ניכר מהמטרות שהוצגו לעיל יושגו, כולל השפעה על הורדת מחיר המטרה בגין הקטנת השוונות בעלויות ייצור החלב ובכך נתרם חלק בהורדת מחיר מוצרי החלב לצרכנים.

זו גם ההצעה שנכון להציג בפני מקבלי ההחלטות במשרד האוצר, התמ"ת והחקלאות ולהתגייס כענף לתרום את חלקנו כולנו, במסגרת "המאבק לצדק חברתי".

לא לגעת בחוק החלב, לא לסגת מתקנות חישוב מחיר המטרה, לא לפתוח את יבוא הגבינות ואבקות החלב - לתת לענף להתאים את מבנהו בהדרגה ובאחריות. ■

רפת מאמצת רפת

משקי חלב רבים ומפותחים בעולם נפעמים בביקורם בישראל מהמבנה המיוחד של הענף. רפת החלב בישראל עובדת במסגרת קואופרטיבית ברוב תחומי הפעילות בענף - התאחדות מגדלי בקר, ספר העדר, מעבדה מרכזית, תכנת נעה, החקלאית, שיאון, התארגנויות אזוריות, שת"פ עם המחלבות ועוד.

מחירי השירות של ארגוני החקלאים זהים בכל הארץ - רפתן בפריפריה משלם מחיר זהה לחברו שבמרכז הארץ, גדול וקטן נושאים באותו נטל יחסי, יש הרבה עזרה הדדית בענף.

המידע של כל אחד מאיתנו עומד לרשות כולם והעברת הידע היא מיטבית - פשוט כיף לעבוד בענף שכזה ולא פלא על ההישגים המקצועיים הנפלאים שלו.

לנוכח הבעייתיות המיוחדת של רפתנים קטנים וחלשים והקושי שלהם להתרומם וליישר קו עם הטובים שבחבורה, מוצע לבצע שלב נוסף בסולידריות ההדדית.

רפת מאמצת רפת

הגדולים והחזקים יאמצו את הקטנים והחלשים, בהתנדבות מלאה ובמשך שנה אחת לפחות.

בצד ההדרכה המוסדית, שקשה לה להתמודד באופן צמוד עם הרבה יצרנים, בכוחות הצנועים שלה, מוצע לאפשר לחברינו היותר

חזקים להתנדב ולאמץ רפת אחת בשכנותם.

עקרונות הרעיון

- נזמין את הרפתות שמרגישות חזקות, בשני המגזרים, להתנדב ולאמץ רפת אחת שכנה, עד מכסה של 700 אלף ליטר, שחפצה בכך, במשך שנה אחת לפחות וללא כל תשלום.
- הרפתות הזקוקות יכולות לבקש אימוץ באופן ישיר, או שמערכת ההדרכה תציע להם להיכנס לאימוץ שכזה.
- בהתאחדות או במועצת החלב, יוקם מטה לליווי "השידוך" בין הרפתנים ואף יכין מפגשי הכנה למתנדבים.
- כל עבודת האימוץ תהיה בנוסף להדרכה מרכזית של מוסדות הענף ובתיאום עם הרפת המאמצת.

בהדרגה נראה כולנו שיפור של ממש בעבודת הרפתנים החלשים ובהמשך גם בביצועים המקצועיים והכלכליים שלהם.

כולנו נצא נתרמים מעניין שנותן אתגר מיוחד לכל רפת וגם הרבה סיפוק בהמשך העבודה.

הרעיון אינו חדש ולמיטב זכרוני הוא הועלה באופן דומה בעבר על ידי ד"ר נדב גלאון, הרופא הראשי של החקלאית וכיום מנכ"ל השירותים הווטרינרים - הסיסמה שלו הייתה "עזרה תחילה", לרכז מאמץ גדול של המערכת ביצרנים החלשים והקטנים ולקדם אותם בעדיפות ראשונה.

יוצאים לדרך לאחר חג הסוכות הקרוב!

■ **מה אתם אומרים?**

לסיכום

הרפתנים הקטנים בישראל הם פסיפס חברתי ומקצועי מרתק עד מאוד, רובם רפתנים טובים שמשקיעים את כל חייהם בפיתוח ובטיפוח הרפת ואף מוצאים פרנסה בעמלם. להם ולאחרים, אנחנו כענף, צריכים להקדיש תשומת לב רבה ולעשות מאמצים משמעותיים לקדם אותם, בדרכים מגוונות שמתאימות למאפיינים השונים של הקבוצה ההטרוגנית.

יש לנו צורך אמתי ואף קיומי בהצלחתם של רפתות ורפתנים משפחתיים בכל הארץ ותמיד יהיו גם קטנים (אם כי במכסה גדולה יותר).

מעבר למה שהמוסדות עושים, מובאת כאן כותרת לפרויקט סולידריות של הרפתנים - "רפת מאמצת רפת" ועל כך במסגרת נפרדת. ■

אינה כלכלית", "היא תקלקל את יחסי השכנות הטובים ולא מתאימה למושבניק שבחר להיות "זאב בודד" לפרנסת משפחתו". כניסה לשותפות תביא ליציאת השותף מעבודה ברפת והרי זו כל תמצית חייו. יש גם קולות שתומכים בפתרון שותפות כאשר זו הבררה היחידה שנשארה לרפתן, מבלי לסגור את תזרים המזומנים השוטף של המשפחה ולדחות את מימוש המכסה למועד מאוחר יותר.

מה הרפתנים הקטנים מציעים לעשות?

אין ממש הפתעות בהצעות והן מכל הקשת - להגדיל את המכסה, להעלות את מחיר המטרה, לפקח על מחיר המנה במרכז המזון, לתת סיוע ממשלתי לגידול ולהתפתחות, להוריד את הביורוקרטיה לפיתוח, להוריד את המחיר של מועצת החלב וההתאחדות, לבטל את הקנסות על חלב עודף (כי המחלבות קלטו את החלב...), להגביר את ההדרכה של המוסדות והממלכה, להיאבק בנחישות על הענף ועוד.